

Το δύσκολο διάβημα της ανταπόδοσης της ευεργεσίας στη ζωή μας

/ Γνώμες

Ο αρχαίος Έλληνας συγγραφέας Περίανδρος μεταξύ των όσων μας άφησε παρακαταθήκη είναι και η εξής σημαντική φράση: “Χάριν ἀπόδος”, δηλ. “να ανταποδίδεις μια χάρη που σου έκαναν”. Δεν αρκεί μόνο ν’ αναγνωρίζει κάποιος την ευεργεσία που του γίνεται, αλλά πρέπει να προχωρά και στην ανταπόδοση της χάρης που του έκαναν.

- του Πρωτοπρ. Ιωάννου Γκιάφη (Πολιτικού Επιστήμονος-Θεολόγου, Προϊσταμένου Ι. Ν. Αγίου Χριστοφόρου Αγρινίου)

Συγκεκριμένα οι αρχαίοι ημών πρόγονοι πίστευαν ότι η χάρη πρέπει ν’ ακολουθείται από την αντίχαρη, το δώρο από το αντίδωρο, η προσφορά από την αντιπροσφορά.

Για παράδειγμα: Δεν οφείλει το παιδί να είναι ευγνώμων στο γονιό του για όσα του προσφέρει, δείχνοντάς του την αγαπητική του προσήλωση; Δεν οφείλει ο μαθητής να ευχαριστεί το δάσκαλό του για τις γνώσεις που του μεταλαμπαδεύει,

αποδίδοντάς του τον προσήκοντα σεβασμό; Δεν οφείλει ο καθένας να ευγνωμονεί τη πατρίδα του για όσα του παρέχει (π.χ. εκπαίδευση, έννομη τάξη, κοινωνική πρόνοια κ. ά) και να την υπερασπίζεται σε δύσκολους καιρούς; Επομένως η ευγνωμοσύνη είναι δείγμα ανώτερου ήθους, αφού δηλώνει το ηθικό χρέος του ανθρώπου προς τον συνάνθρωπό του.

Η αναγνώριση της ευεργεσίας από μέρους του ευεργετημένου εντοπίζεται και στην ευαγγελική περικοπή της Κυριακής IB' Λουκά. Ο ιερός ευαγγελιστής Λουκάς μας μεταφέρει ένα περιστατικό με πρωταγωνιστές δέκα λεπρούς, οι οποίοι βρέθηκαν στο δρόμο του Ιησού προς τα Ιεροσόλυμα. Με μια φωνή και οι δέκα του ζήτησαν να τους δείξει το έλεός Του κι εκείνος τους παρότρυνε να πορευθούν στους ιερείς τους, προκειμένου να τους αποκαλύψουν τους εαυτούς τους.

Και πράγματι καθώς προχωρούσαν, διαπίστωσαν στην πορεία ότι όλοι θεραπεύτηκαν. Τότε απ' όλους τους θεραπευμένους, μόνο ένας γύρισε πίσω για να ευχαριστήσει τον Ιησού για την ευεργεσία που του έκανε. Κι αυτός ο ένας δεν ήταν ομοεθνής του Χριστού, δηλ. Ισραηλίτης, αλλά Σαμαρείτης. Άρα ένας αλλοεθνής νοιώθει την εσωτερική ανάγκη να επιστρέψει προς τον ευεργέτη του Χριστό για να του εκφράσει τη μεγάλη του ευγνωμοσύνη και να του ανταποδώσει με τον ευχαριστιακό τρόπο τη χάρη που του έκανε, λυτρώνοντάς τον από την τότε ανίατη λέπρα.

Χαρακτηριστικά ο ευαγγελιστής Λουκάς τονίζει ότι: “ὑπέστρεψε μετὰ φωνῆς μεγάλης δοξάζων τὸν Θεόν”(Λουκ.ιζ',15). Επέστρεψε και με στεντόρεια φωνή δόξαζε το Θεό που δια του Υιού Του τον θεράπευσε από την λέπρα που τον βασάνιζε σε όλο το κορμί του. Με τη μεγάλη φωνή έρχεται ο Σαμαρείτης και εκφράζει τόσο την ανείπωτη χαρά του για την θεραπεία του, όσο και την καρδιακή ευγνωμοσύνη του προς τον θεραπευτή του.

Ο ερμηνευτής Ευθ. Ζιγαβηνός θα σχολιάσει ότι: “ο θεραπευμένος λεπρός πίστευε ακράδαντα στον Μεγαλοδύναμο Χριστό, ο οποίος κατά φύσιν είναι ο Θεός.” Γι' αυτό και χρησιμοποιείται το ρήμα “δοξάζω” το οποίο μαρτυρείται διαρκώς στη λατρευτική ζωή του πιστού. Εξάλλου η δοξολογία ανήκει μόνο στον Ένα και αληθινό Θεό. Ας θυμηθούμε τον αγγελικό ύμνο που ακούστηκε στους ποιμένες κατά την γέννηση του Θεανθρώπου στη Βηθλεέμ: “Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία.”(Λουκ.β',14) Δοξολογούν τον Θεό για την ενανθρώπιση του Υιού Του, για το μυστήριο της θείας συγκαταβάσεως στην ανθρωπότητα.

Και συνεχίζει ο ιερός ευαγγελιστής Λουκάς περιγράφοντας το πως εξέφρασε ο Σαμαρείτης την ευχαριστία του προς τον Ιησού: “καὶ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον παρὰ

τοὺς πόδας αὐτοῦ εὐχαριστῶν αὐτῷ.”(Λουκ. ιζ',16) Αυτή η πτώση του θεραπευμένου στα πόδια του Χριστού φανερώνει τον βαθύτατο σεβασμό και την ανεκλάλητη αγάπη του προς τον ευεργέτη του Κύριο. Τόση ευγνωμοσύνη ένοιωθε μέσα του που την εξέφρασε με αυτή την κίνησή του, το να πέσει στο έδαφος στο ύψος των ποδιών του Ιησού.

Επίσης με αυτή την πράξη του έρχεται και δείχνει την ταπείνωσή του, αναγνωρίζοντας την αδυναμία ενώπιον του “Κτίστη Ουρανού και γης”. Αντίθετα οι άλλοι εννέα θεραπευμένοι λεπροί τράπηκαν σε φυγή, αφού κοίταξαν μόνο το συμφέρον τους και γρήγορα λησμόνησαν την ευεργεσία που τους έκανε ο Χριστός. Συνεπώς ο Κύριος δικαίως επιβραβεύει τον Σαμαρείτη για την πίστη του που ξεχωρίζει από τους άλλους εννέα.

Μελετώντας ο καθένας μας το περιστατικό της θεραπείας των δέκα λεπρών, οφείλει να προβληματισθεί για το εάν αναγνωρίζει στην καθημερινότητά του τις πάμπολλες ευεργεσίες του Θεού. Διότι στην καθημερινότητά μας ο Παντοδύναμος Θεός επεμβαίνει, εφόσον το επιθυμούμε και δρα πάντοτε προς το συμφέρον της ψυχής μας. Όμως Τον ευχαριστούμε για το πλήθος των καθημερινών Του ευεργεσιών προς όλους μας; Τον ευγνωμονούμε για την υγεία μας; Του εκφράζουμε την ευχαριστία μας για τον “ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον”, τα αγαθά που απολαμβάνουμε; Του λέμε ένα “ευχαριστώ” για την οικογένειά μας, την εργασία μας και γενικά την όλη πορεία μας μέσα στον κοινωνικό στίβο; Είμαστε άραγε χριστιανοί της ευγνωμοσύνης απέναντι στον Δωρεοδότη Κύριο ή επιλήσμονες των πολλών δωρεών Του; Συμμετέχοντας κάθε φορά στο μυστήριο της Θείας Ευχαριστίας μεταξύ των άλλων ευχαριστούμε τον Θεό και για το πλήθος των φανερών και αφανών ευεργεσιών Του προς όλους μας. Η ευχαριστία αυτή δεν πρέπει να τερματίζεται στη Θεία Λειτουργία, αλλά να συνεχίζεται και στη καθημερινή ζωή μας.

Επιπροσθέτως κι όσον αφορά τους συνανθρώπους μας οφείλουμε και σ' αυτούς την άπειρη ευγνωμοσύνη μας για την μικρή ή μεγάλη βοήθειά τους σε κάποια χρονική στιγμή του βίου μας. Εάν η κοινωνία μας σήμερα ολοένα και αποκτηνώνεται, αυτό οφείλεται και στην έλλειψη της ευγνωμοσύνης. Όταν ο άνθρωπος πέφτει θύμα εκμετάλλευσης για οποιοδήποτε ζήτημα, τότε διαφαίνεται η αχαριστία κάποιων ανθρώπων προς αυτόν. Όταν καταργείται η ισοτιμία στις ανθρώπινες σχέσεις, τότε παραβιάζεται και ο άγραφος κώδικας της ευγνωμοσύνης και της "ανθρωπιάς" μεταξύ των μελών ενός κοινωνικού συνόλου. Όταν κάποιος επηρεάζεται από τη μάζα και προκειμένου να μην αποτελεί εξαίρεση λησμονά αξίες και ιδανικά, τότε δεν ξεχωρίζει σε τίποτε από τους εννέα λεπρούς που απέστρεψαν το πρόσωπό τους από τον ευεργέτη τους.

Η ζωή μας θα πρέπει να χαρακτηρίζεται από την διαρκή ευγνωμοσύνη μας προς τους συνανθρώπους μας, μα κυρίως προς τον Θεό που μας χαρίζει το επίγειο παρόν και προσδοκούμε να μας δωρίσει και το αιώνιο μέλλον. Μια ας είναι η αδιάλειπτη ευχή μας, τα τελευταία λόγια του αγίου Ιωάννου του Χρυσοστόμου, προτού εγκαταλείψει την ματαιότητα του κόσμου αυτού και αναχωρήσει για τον ουρανό: "Δόξα τω Θεώ πάντων ένεκεν!" Αμήν!